

Részletek A 100. Füzetből
1992.

Annál inkább keresztény, vagyis krisztusi valaki, mennél inkább a Teljes Élet megszerzésének a kifejezetten tudatos és elmélyült vágyával indul neki az életnek és halad végig azon. Ennek a felfogásnak a fényében a „karriert csinálni” mint életcél csak amolyan porfelhőt felverő szárnyacsapkodás a szélesre bontott sasszárnyaknak a Nap felé való lendüléséhez és íveléséhez képest.

*

Ami érték (igaz, jó, szép, fontos...), ha kicsiny, alsóbbrendű is, arról nem lebecsülően kell szólni („jelentéktelenség”...), hanem elismerően. Hozzákérdezve azonban, hogy mi az, ami még értékesebb, vagy hogy mi volna annak a kiteljesedése.

Elismeréssel kell azért adózni pl. minden igyekvésnek a békéért, a gazdasági felemelkedésért, a jólétért, hozzáteve, hogy azok értékessége akkor teljesedik ki, ha a teljes-élet elérésének a szolgálatára használjuk.

A magasabb és legmagasabb értékek, célok ne az alacsonyabb lebecsülésével érvényesüljenek, hanem azok fel- és magukhoz-emelésével.

A teljesértékű célhoz viszonyítva minden részlegesség csak parányi. A Célhoz rendeltlen azonban részesedik annak végtelen értékéből: viszonylagosan végtelenné értékesül.

*

Hol tanítják az értékek, a célok, a fontosságok részletesen és világosan kidolgozott rangsorát? Pedig ennek ismeretével felszerelten kellene mindenkinek kilépnie az életbe. A bajok mindig a rang-rend megbontásából erednek.

*

A rendezés, a rend és az igazságosság megvalósítása, „beépítése” a magán-, a társadalmi és a nemzetközi életbe, az erkölcsi élnék nemcsak humanizálása, és adott esetben krisztianizálása –, hanem isteniesítése is, lévén azok az értékek az Értékteljesség részesedései, s mint ilyenek, Annak okozati

megjelenülései, melyek által a tapasztalati élet az isteni eszmék szerint alakul és azokhoz hasonul. Ez az isteniesülés a valósítók tudtán kívül és szándékától függetlenül is megvalósul. Normális és egyben eszményi azonban, ha a valósítók magasztos munkájukat annak tudatában és szeretetes szándékával végzik.

*

A keresztények vágya nem egyszerűen a végnélküli, az örök létezés, hanem a minden teljesség Teljességével telített élet, amely már a jelen életben elkezdődik, s annak a tulajdonképpeni rendeltetését és értelmét alkotja.

*

Mennél ingatagabb és omladozóbb minden az életben – a magán és a társadalmi életben –, annál mohóbban kapkod az ember a különféle „ingóságok” – és mi nem az ?! – után, hogy beléjük kapaszkodva a biztonság és szilárdság érzületét szerezzék meg magának (mint a zuhanó repülőgépen a széke karfájába markoló utas).

*

Jó volna, és kellene is céltudatosan és célirányosan élni, a célon pedig nem az érvényesülést, a karriert értve, hanem az életfolyamatnak értelmet adó és minden áron megszerezni érdemes Célt.

*

A *család* a teljes életre való felkészítés, felkészülés iskolája, nevelőotthona, melegágya, "terepe" – rendeltetésileg mindenképp, és nemcsak a gyermekek, hanem a szülők számára is, állandó kölcsönhatásban egymásra.

*

„Urunk, *ábrándíts* ki minket mindenből, és *szeretted bele* Magadba! De – gyengeségünkre való tekintettel – ne legyen az a kiábrándítás gyötrelmes, hanem mintegy spontán következménye a Te gyengéd Magadba-szerettedő tevékenységednek. És miután Magadba-szerettedél minket, szeretted bele mindenkibe és mindenbe, a Te szeretnivalóságod részesedéseit – s ily értelemben Téged magadat – láttatva meg velünk minden teremtményben.”

*

Az érzékes ismerés: kiskanállal való merítgetés a mérhetetlen valóságból, annak a felszínéről.

Az *értelmi* ismerés befogó képessége korlátlan, szélességben és mélységben egyaránt.

A keresztény *hitismerés* megemeli az értelmet olyasmik megismerésére, melyekhez a képessége különben csak ténylegesülni nem tudó merő képesség maradna mindig (*potentia obedientialis*).

Itt kell szólni a misztikai hitismerésről, majd végezetül a túlhaladhatatlan csúcsismerésről, mely az istenlátás.

*

Az ószövetségi Biblia leírásai a természetről – lásd pl. Sirák könyvét, vagy a 103. zsoltárt – a naivság benyomását teszik a természettudományos bemutatásokhoz szokott olvasóra. Tudomány-kívüliségükkel is még értékesebbek azonban, mint a tudomány. A tudomány-nyújtotta gyakorlati-hasznossági életértéken túli életértékük a gondolati-, erkölcsi felemelés a természet alkotójához, működtető irányítójához és céljához. Ha választani kellene a két ismeret között, a Biblia-nyújtotta nem tudományos, de a természet, az ember, az élet – és abban a tudomány – végső értelméhez és céljához emelő ismeret érdemelné a választást.

*

Konzervatív vagy progresszív? – Őrzöm a hagyományt, és haladok előre annak egyre sokszerűbb, gazdagabb és hatékonyabb alkalmazásában.

*

Keresztény *bölcsesség*: „Én nem *csalódhatok* az életben. Mindent megad az nekem – és pazar bőségben –, amit (el)várok tőle. Nem mást és nem kisebbit, kevesebbet várok tőle, mint a legfontosabbat és legnagyobbat: nevelő, érlelő elő- és felkészítést a Teljes Életre, az ahhoz szükséges tisztító és edző megpróbáltatásokkal és küzdelmekkel együtt. Az élet – szinte nagylelkűen és szolgálatkészen – gondoskodik arról, hogy elvárásomnak megfeleljen. Meg is vagyok azért elégedve vele. Mondom már előre is: köszönöm, életszolgálatodat, nem csalódtam benned.”

*

Egy-egy haláleset alkalmával elismerő *megemlékezéseket* olvashatunk az elhunytól, hogy hogyan élt, mi mindent tett, mit szenvedett, milyen kiváló tulajdonságai voltak. Csak arról nem értesülünk, amit legérdemesebb volna megtudni: hogy az illető a teljes-élet céljának élt-e, és ha igen, hogyan.

*

A tömegekben a sok csalódás, kiábrándulás és a tornyosodó közösségi problémák nyomasztó hatására felébredt az érdeklődés a Vallás (a Kereszténység, az Egyház) iránt. Ez az érdeklődés azonban arra irányul, hogy mit tud nyújtani a Vallás a jelenvilági problémák megoldásához, és nem arra, hogy fel tud-e segíteni – és milyen utakon-módokon – a Teljes Életbe. Evilági üdvösség várása ez, hasonló ahhoz, amely a Jézus-korabeli zsidóságot töltötte be. Megerősíti ezt a várást, hogy az Egyház maga is hangsúlyozza, hogy mi mindent tud és kész tenni a jelen életért, szándékán kívül azt a hiedelmet keltve ezzel a tömegekben, hogy ő nem más, mint a tapasztalati jólét – a földi üdvösség – egyik fő, vagy tán a legfőbb gondozója.

A segítő „beszállás” a földi ügyek humanizáló és krisztianizáló kezelésébe a felebaráti szeretet gyakorlása, és mint ilyen, alkalmas arra, hogy a tömegeket az Egyháznak mint természetfeletti üdvintézménynek a felismerésére és elfogadására hangolja. Eredményes lesz-e ez a hangolás, a tömegekben feltámad-e annak a másik üdvösségnek az igénye, vágya...?

Mégis, meg kell tenni továbbra is mindent a földi üdvösségért, hatásosabban fejezve ki azonban – az „új evangelizálás” feladata volna ez –, hogy annak a munkálása ama felsőbbrendű üdvösség megszerzésének a szolgálatába áll.

*

Tragikus anomália, hogy elveszvéen az életfolyamatnak a méltó és értelmes tartalma, a folyamatnak a fenntartása – és mennyi emésztő gonddal, mily önpusztító, felőrlő törtetéssel – lett az élet fő tartalma.

*

Egy megholtról különféle megjegyzésekkel emlékeznek meg; pl. hogy befejezte pályafutását, csendesen elszenderült, végleg megpihent... A legsúlyosabb megállapítás: letelt a teljes-élet megszerzésére kiszabott életideje.

*

Az ember és az élet jó irányú mély átalakítása érdekében kevés fontosabb dolog volna, mint a folyamatosan adódó kis és nagy meglátások és megélések, élmények végsőkig menő kiteljesítésére való nevelés.

*

Nem könnyű – de a teljesítményt tekintve annál kimagaslóbb – művelt és keresztény módon venni részt egy mulatságon (szórakozóhelyen, bálban, bulin). Egy temetésen sokkal könnyebb.

*

A közvélemény nem tekinti műveltségi fogyatékoságnak a *szentek* nem ismerését, annál inkább azonban a történelem színpadán szerepelt kiválóságokét. Pedig a döntő, a szellemi és erkölcsi nagyság tekintetében az utóbbiak jelentős része csak úgy viszonyul az előbbiekhöz, mint a kóró a pálmához, vagy a homokbucka a hegyhez.

*

A hívők nagy része is csak felületesen és töredékesen ismeri Jézust. Ismeretük még arra a kevésre sem terjed ki részletesen, ami az Evangéliumban leírva található. Még inkább hiányzik a le nem írtak elképzelő és elgondoló kiegészítése, ami pedig messzemenően elvégezhető volna a leírtakra támaszkodva. Nem szólva arról a mélységbe-hatolásról, amit a teológia tesz lehetővé és az átéléséről is mindannak, ami így ismertté vált.

Egy ennyire fogyatékos Jézus-ismeret hogyan alakíthatná át mélyen az életet, beleértve a közösségi életet is?!

*

Az igazi keresztény felebaráti szeretet, és még inkább az apostoli lelkület úgy tekint elsődlegesen minden embert, mint megajándékozandó befogadó alanyt, akit meg kell ajándékozni – az ajándékozó szeretettől kitalált ajándékozási lehetőségek egyike vagy akár többje révén – a nagyobb-at-adni-lehetetlen ajándékkal: Jézussal, és Őáltala meg Őbenne a háromszemélyben-egy isteni Mindenteljességgel.

*

A „*tanács*” mint Szentlélek-ajándék a leghétköznapibb gyakorlati dolgokban is eligazít. Nem ugyan azok egymásközi kapcsolataik helyes felismerésében – ahhoz gyakran elég a józan ész is –, hanem a Célhoz való vonatkozásukban. Hogy a maguk köznapiságukban is alkalmasak legyenek a legfőbb cél elérésének a szolgálatára.

*

A „*gyakorlat*” divatos bálványozásszerű értékelésének az elítélése nem a „gyakorlat” lecsökkentését akarja elérni, hanem csak a szétosztását a hiedelemnek, mintha a „gyakorlat” – a tapasztalható teljesítmények és eredmények széles köre – már önerőből a teljes élet céljába beemelő végső érték volna.

Mint nem végső értéknek, a gyakorlatnak célja van, tehát valami gyakorlaton-túliség, vagyis megélés, élmény, és pedig az elérhető legmagasabrendű, mely a „gyakorlat” egészének a végső célja: a háromszemélyűen fennálló Jóteljesség boldog megélése – jelenleg még nem tökéletesen, túlhan már betöltően.

Egyébként, akik a „gyakorlatot” mindenek fölé helyezik, maguk is egy gyakorlaton-túliségért: egy élményért kultiválják a gyakorlatot. Annak a jóleső megéléseért tudniillik, hogy ők az oly nagyra becsült gyakorlat emberei, s hogy mint ilyenek az elért eredményekben önnön kiválóságukban gyönyörködnek.

A gyakorlatnak a maga helyére való állítása – odarendelése, igazítása céljához – előnyösen hat vissza a gyakorlatra. A Cél iránti szeretet magasabb rendű, ezért önzetlenséget is sugalló erőit folyósítja számára, s következőleg jótékonyan hat az adódó összeütközések elhárítására vagy megelőzésére is.

A gyakorlat számára nincs természetesebb, normálisabb, hasznosabb és egyben megszépítőbb, mint a tudatos odarendelése a mindenekfelett szeretendő életcélhoz – mely különben is emberközeli lett számunkra. E cél híján az önzés tűz ki célt – óhatatlanul károsan visszahatót – a gyakorlat számára.
(Gondolatok a „gyakorlat” filozófiájához és teológiájához.)

*

Dante tényleg Beatrice-be volt szerelmes? Vagy inkább a Szépségbe, melynek egy különleges visszfénye – felcsillanása – részességeként tűnt elébe a lány! Vagy még inkább a kettőbe egyszerre, együtt, tekintve, hogy a részesség és a *Teljesség egy*, lévén a részesség nem más, mint a *Teljesség* részesedésileg

*

Mária megélte, hogy a gyermek, akit szült, úgy az övé, hogy mindenkié is, vagyis hogy nemcsak maga, hanem mindenki számára is szülte Őt. Ilyen kettős – kettősen-egy – anyai öröme senkinek sem volt.

*

Az igazi *kultúra* az, amelyik nyitott az értékek minden irányában, beleértve a mélységet és a magasságot is, és amely a törekvésében a végsőig – a Legvégsőig is elmegy (megismerésben és megélésben).

*

A Megváltás nem más, mint az ember kiszabadítása a leglealacsonyítóbb, a legkifosztóbb, a legmegkárosítóbb rabságból, mely a teljességes istenszemélyekkel való örökké betöltően boldogító, legbensőbb életközösségre

rendelt és képesített ember önhibás beletapadása az őt végcélként boldogítani képtelen részlegességekbe, végességekbe. Ehhez a rabsághoz képest – melyből önerővel kiszabadulni az ember képtelen – minden más rabság vagy elnyomás (politikai, gazdasági, börtönbeli, testi) eléggé eljelentéktelenedő rossz csupán, amellett, hogy alkalmas, és mint ilyen értékes is, ama fő rabság szemléltetésére, megéreztetésére és meggyűlöltetésére.

A Kereszténység – közelebbről az Egyház mint a Megváltás közvetítője – a leghangosabb, a legkésztetőbb, a leglázóbb felhívás az emberhez:

„Rabok legyünk, vagy szabadok?

Ez a kérdés, válasszatok!”

*

Egy *baj* – az egyéni vagy a széles életben – elmúltával egyetlen élményünk rendszerint csak az öröm, egy bizonyos érzékes-érzelmi eufória.

Pedig a baj (akármilyen, akármelyik) rendeltetése (a felső terv szerint) – átszenvedését érdemessé tevő igazi rendeltetése –, hogy olyan meglátásokat, felismeréseket dolgozzunk ki belőle, melyek rátalálhatnak az élet igazi értelmére.

Az egyéni és a közösségi élet legsajnálatosabb veszteségei közé tartoznak a kénytelen-kelletlen elviselt, de igazán értékes hatásokat, vagyis jobbító, felemelő és főként célbajuttató hatásokat nem érlelő bajok (soha annyi és olyan nem volt, mint a mi századunkban, megélésük mégsem kavart a lelkekben „fenékhullámokat”, hanem jobbára csak a merő jelenvilágisági érzület „hámrétegét” hasítgatta fel).

*

Nem kevésbé járulna hozzá az élet feljavításához, ha értenénk az elkerülhetetlenül adódó kis és nagy *csalódások* helyes kiértékelésének a művészetéhez. Lehetséges volna ez, tekintve hogy megvannak hozzá az észből és a Hitből a szilárd, megbízható elvek és eszmék.

*

Corruptio optimi pessima. – Próbálkozások: A legjobb, a legkiválóbb megromlása a legrosszabb romlás; nincs rosszabb romlás, mint amikor a legkiválóbb romlik meg (...mint a legkiválóbb megromlása)

*

Az iskolákban nemcsak előadni, megtárgyalni kellene a *tantárgyakat* – ha szakmailag még oly jól is –, hanem megmutatni azok emberi (humán) és

keresztény értékét is, jelesül, hogy mit nyújthatnak a bölcséleti összegzés (szintézis) kialakításához, és hogy milyen szerepük lehet a hitvalóságok mélyebb megértésében és megélésében.

*

Az üdvözült nemcsak vágyban és képzeletben, hanem megmásíthatatlan, elveszíthetetlen valóságban „akkor is, ott is, örökre szeret”. Szereti a magát neki legbensőbb birtoklásra odaajándékozó Legszeretn érdemlőbbet, és szereti mindazokat is, akik ott ugyanabban a megajándékozásban részesültek.

*

A *költészetnek* onnan van oly gyönyörködtető, szinte bűvölő hatása, hogy egyszerre elégíti ki a lélek vágyát az igazság és a szépség iránt – valami eszmei tartalmat széppé díszítetten mutatva be. A költészet-nyújtotta gyönyör azért némi előíze az egyszerre igaz és szép Teljesség megélésének.

*

Ha volna igazán sajnó fájdalunk azon, hogy a Legszeretendőbbnek és a többi embernek a szeretésére teremtett ember a történelem folyamán annyi és oly rémes gyűlölködéssel és kegyetlenkedéssel szennyezte be a földet! És volna is ilyen fájdalunk, ha igazán átélt szeretettel szeretnénk Őt. A Tőle való elfordulás a eredeztetője a világunkban minden rossznak.

*

Az idősödő emberek, ha nincs távlatuk előre és felfelé, belesüppednek múltjuk emlékeibe, örömeik és fájdalmaik meddő felelevenítésébe.

Nincs, aki annyira a múltjában élt volna, mint Anyánk. És ő mennél inkább közeledett az életmezsgyéhez, annál értőbben és mélyebben élte meg egész múltját, melynél tartalmasabb, gazdagabb és magasztosabb múltja senki teremtett embernek nem volt. Mindazt azonban, amit múltjából átélt, arra használta fel, hogy egyre izzóbbá növelje vágyát Annak a látása után, aki élete betöltő tartalma volt. Ő tökéletes példája és mintaképe a nem meddő, a termékeny múlt-idézésnek.

*

„Tiszteljétek a közkatonákat!” – A költőt (Petőfi) magát is tisztelet illeti ezért a felhívásért. És sok mást is kellene még „tiszteltetni”. Így pl. a tisztelni legelfelejtettebbek egyikét, a *testet* is. „Tiszteljétek a testet, a magatok és mások testét! Ne rontsátok meg se egészségileg, se erkölcsileg! Ne alacsonyítsátok le

"kéjszolgáltató automatává", hanem magasztosítsátok fel azzal, hogy arra használjátok, ami az alaprendeltetése, arra tudniillik, hogy szolgálattelvő eszközlője legyen a szellemi lélek megismerő és átélő felemelkedésének a legmagasabbra. Ahhoz, aki mint a mindenirányúan teljességes Személy, az ő véglegesen betöltő célja!" Az életcsatának a test a kényeztetéssel és bálványozással lealázott közkatonája.

*

Nincs egyedül az a magányos, elhagyatott, aki ráébred arra, hogy együtt van – vagy lehet – a Legjelenlevővel (aki a jelenlevő Szeretet maga).

*

Jó a kifejezetten tudatosult *betöltetlenség*-élmény: hatalmas serkentő erő lehet keresni és megtalálni a betölteni egyedül képes Teljességet. (Elmosódott, homályos tudatilag mindenkiben megvan ez az élmény, de csak bizonytalan, tétova keresgélésre mozgató erőként érvényesül.)

*

Társadalmi érdek felkutatni a még kibontakozatlanul lappangó tehetségeket, esetleg *zseniket*.

A legmagasabb társadalmi értékeknek, az erkölcsi életalakításnak is vannak zsenijei, akik akár a maguk feltűnéstelen életkörükben, akár rendkívüli helyzetekben mutatkoznak meg.

Az ilyen zsenialitás hivatottja minden keresztény. A belső, lelki „felszerelésükhöz” tartozó Szentlélek-ajándékok arra képesítik, hogy felfogják és életre váltsák az erkölcsművészet első Mesterétől eredő közvetlen behatásokat, indításokat (vö. I-II 68).

*

Minden ember *titok* – nemcsak másoknak, hanem önmagának is. Senki sem ismeri átvilágító és átfogó, kimerítő látással sem a személyiségét, sem az eddig végbement életfolyamatát. Még azt sem, ami magában véve nem haladja túl az észlelhetőséget: hát még, ami túl van azon.

Az ember titok-voltának legmélyebb magyarázata az ő mindenestüli odarendeltsége a Titokteljeshez, aki egyben a kimerítő eredeztetője is. Az ő látásos ismerése kellene ahhoz, hogy az ember homálytalan látással ismerje meg magát.

Külön titok még az is, hogy az ember gyakran nincs is tudatában a titok-voltának (s e titok természetes és természetfeletti mélységeinek): Sem annak, hogy ő titok, sem annak, hogy miért és mennyiben az.

Csak a titoktalan istenlátásban válik az ember önmaga számára is titokmentessé. (Ami boldogságának egyik tartozéka.)

*

Annyi végérvényesen tisztázott és mély életalakításra alkalmas nagy tétele van a *Bölcseletnek*, s azok közkinccsé tévése helyett feleslegességek nem kis halmazát tanítják világszerte az oktatási intézetekben. Nem szólva az észigényeket is kielégítően elfogadtatható és az életet még gazdagítóbban alakítani képes hittételekről.

*

A *keresztség* főnsége. – Amikor a keresztségben egy gyermek újjászületik, vagyis kegyelmileg a Háromságos-Egyhez kapcsolódik, akkor a Test egy újabb taggal gazdagodik, ami által egy kegyelmi többletet kap, mely istenkapcsolatát elmélyíti. A testnek ez a gazdagodása mindenegyes tagnak is java (ahogy az egész test java, ha a kisujjad erősödik).

*

Szent vágy és nagy imaszándék ez is: hogy mindaz, ami a *médiák* révén világszerte a tudatokba jut, ott a salakjából kitisztuljon, jó-tartalma pedig beletorkoljon – ha mégoly hosszadalmas és tekervényes meg rejtett utakon s titokzatos „szövédményeken” át is – a Teljes Jó lenyűgöző felismerésébe és boldog megélésébe.

*

Isten a titokteljesség maga – és Óróla van módunkban a legbiztosabb megállapításokat, állításokat tenni. És a legéletértékesebbeket, a leggyakorlatibb kihatásúakat is.

*

Egy ember, emberélet értékét a másokra kiható teljesítményei alapján szokás lemérni. És ilyen teljesítmény sokféle van, és értékük is különböző.

A teljesítmények legértékesebbje – s mint ilyen, a többiek értékességének a normája, fő mércéje –, hogy az illető hány embert kapcsolt be, és milyen mélyrehatóan, a magát Jézusban közlő Istenséggel való véglegesült életközösségbe. (Habár az ilyen teljesítmény jelenleg még nem állapítható meg

részünkről, mint fő értékelési szempont gyakorlatilag a leghasznosabb a többi teljesítmény értékelésekor.)

*

Igazi *apostoli lelkülete* annak van, aki a maga jelenvilági érdekeit mind alárendelteknek, mellékeseknek tekinti csak – úgy, hogy az tanúságtevő erővel érződik is rajta –, s akinek a minden más célt magának alárendelő „érdeke” az, hogy mindenkit, akit csak elér, látható és láthatatlan ráhatásokkal belevonjon a Jézusból eredő kegyelmi áramkörbe.

*

Vannak, akik a *várost járva* nemcsak a jelenre figyelnek, hanem felelevenítik a helyekhez és a házakhoz fűződő múltbeli emlékeiket: hogy mi történt itt meg ott, milyen kiválóságok jártak, éltek az egyes helyeken. Az ilyen felelevenítés gazdagít: érzelmileg azonosít a múlt eseményeivel, s letűnt nagy személyiségek élményeinek is a részévé tesz.

Az ilyen gazdagító felidézések csúcsa, ha valaki ráébred Annak a jelenlétére, Aki a maga emberi élményvilágában kimerítő ismerésben és felsőbbrendű megélésben birtokolja mindazt, ami körötte eseményként vagy emberi élményként valaha is jelen volt. Ha a múltidéző ráébred az *Ő* jelenlétére, s beleéli magát az *Ő* élményvilágába – van, aki megadhatja neki ezt –, akkor most már *onnan és abból*, az *Ő* élményvilága részeseként élheti meg újból mindazt, amit addig csak alsó szinten élt meg.

*

A *nemi egyesülésben* a testek leplezetlensége együtt lehet, és gyakran bizonyára együtt is van – még szerelmesek, még szerető házaspárok közt is – a lelkek kisebb-nagyobb, vagy akár teljes elleplezettségével, bezárkózásával. Az ember mint személy, tudatában van önmagaságának, mindenekfelettségének, s ebből folyóan annak, hogy belső világa olyan birtoka, melynek ő teljes ura, s ezért azt fenntarthatja magának, s megtagadhatja bárkitől.

Ugyanakkor a „személy” szenved is attól, hogy korlátlan és feltételen megnyílási és önátadási vágyát –mely legszemélyibb vágya senki felé sem tudja kiélni. Szenvet ettől mindaddig, míg fel nem ismeri Azt, akiről tudhatja, hogy teljes átvilágítottságban ismeri őt, és várja, hogy önként és szeretetből nyíljék meg Neki, akitől úgysem tud elrejtőzni. Az emberi személy kiszabadulása ez az önelleplezés, a bezárkózás és a maga-visszafogás fájdalmas bilincseiből.

*

Igazán *arisztokrata* csak az, aki nemcsak a testi származást tekintve, hanem lelkileg is az. Az ilyen arisztokrata adott esetben fölényesen, panaszkodás, lamentálás, visszasírás nélkül túteszi magát a származásával járt anyagi javak és társadalmi kiemelkedése elvesztésén.

A legmagasabb rendű származási arisztokrácia a kereszténység. A keresztény – akkor is, ha szülei csak guberálók – azok közé tartozik, akik „Istenből születtek” (Jn 1,13). E születésénél fogva senki sincs annyira a lelki arisztokráciára is kötelezve, mint ő. Ilyen lelki arisztokraták voltak pl. azok a keresztények, akikhez írva mondja az Apostol, hogy „ti örömmel fogadtátok, hogy javaitokból kifosztottak benneteket, tudván, hogy ti egy jobb és tartós vagyon birtokában vagytok” (Zsid 10,34).

(Részletesen kidolgozandó és megrajzolendő a keresztény arisztokrata lelkiiség.)

*

Az igazi keresztény Jézus *megigézettje*, s aki mint ilyen, a Jézustól való megigézettség tudatában és lelkiállapotában él. Miért volna ez túlzott követelmény, ha már egy tüzet rakó falusi lánytól is lehet megigézetté valaki (vö.: „Aligha meg nem igézett!”)?!

*

Mit félsz, te reszkető, nyafogó keresztény? Veled van Az, aki szavával le tudta csillapítani a viharos tengert, s aki szemöldökével „ronthat s teremthet száz világot”!

Nagy, igen nagy, szinte emberfeletti feladat előtt állsz, csak ne feledd, hogy mindenható vagy! Szerettedben *egy* vagy – vagy lehetsz – a Mindenhatóval! Mindenhatóságodnak *ebben* a tudatában fogj azért munkához és végezd azt! (Bízzál, hogy a Mindenható meg is adja neked ezt a tudatot!)

*

Sérti kevélységünket, hogy *alárendelődjünk* Neki, s hogy *függjünk* Ötöle. Ezt a kevélységet azonban – mely egyben esztelenség is, és mint ilyen, önlealázás – le kell győznünk. S akkor ráébredünk, hogy az az alárendelődés, az a függés az *Ő részéről* nem kisebb, nem kevesebb, nem más, mint kitüntető, megdicsőítő, szeretetteljes, minket magához-emelés és szeretetteljes magatközlés, ajándékozás.

*

Ha tudnánk a *természetfeletti*ről hasonló *természetességgel* beszélni, prédikálni, mint egykor Jézus! Mert olyan nem természetes hanghordozással

beszélünk, prédikálunk gyakran, hogy szavaink nem a természetfelettség, hanem a természetalattiság, vagyis a valóságtól való idegenség, az irrealitás benyomását keltik.

*

Mi az *erkölcsösség* (mint élet)? Az emberi személy fokozatos, folyamatos hozzá hasonlása – az erre alkalmas képességeiben lévő különféle készségek („erények”) működtetése révén – a Jóhoz, ahhoz a Jóhoz, mely a személyként létező Jóteljeség, s ezért Életteljeség is, s mint ilyen a teremtett személy elérendő teljes célja.

*

Minden, ami a közeli vagy távoli természetben és az emberi környezetben történik, úgyszintén mindaz, amit az ember maga tesz, valósít, alkot kifelé, *előkészítő* jelentőségű. Csak arra való, hogy előkészítse, hangolja az embert céljához, a Cél-Személyhez fordulásában és az Őbenne való meggyökerezésében. Ez utóbbihoz pedig az ember belső világának hatékony megragadása szükséges, amihez azonban az említett előkészítő, hangoló behatás ereje már nem elég. Ahhoz egy felsőbb erőttöbblet kell, melyet hatékony Kegyelemnek nevezünk. Nélküle az előkészítés lezárul az előidézett előkészülettel, hangoltsággal.

*

Mi a kereszténység? A mi kis életünk egyre mélyülőbb rákapcsolódása, érületi azonosulásban, az istenszemélyű ember életére, erre a legteljesebben Istenbe kapcsolt emberi életre, melynek mi a részeseivé leszünk.

*

Egy emberi személy életének az elkezdődéséhez egy olyan tény szükséges, melynek előidézésére a teremtett mindenség anyagi és szellemi összereje is elégtelen. A szellemi lélek keletkezése mindenestül – vagyis nem egy előző valamiből való – létesítést, teremtést tételez fel, s arra csak a Mindenhatóság képes. Minden egyes esetben az Ő külön beavatkozásával kezdődik el az emberi lét. (Gondolat-adalék az emberi személy méltóságának a felméréséhez.)

*

Ha megkérdeznék a mai világszínpadon mozgó, szereplő, tevékenykedő hírességeket, nagyságokat arról, hogy szerintük mi az élet értelme, valószínűleg

alig akadnának, akik egészen kielégítő feleletet tudnának adni. De azért úgy serénykednek tovább, mint akik tisztában vannak ennek a problémának a megoldásával, pedig attól függ az értelme és értéke mindannak, amit oly magabiztosan végeznek.

*

Az emberiség nagy, vagy inkább nagyobbik része olyan elvárásokkal indul neki ennek a sebesen eliramló életnek (vö. Petőfi: „eliramlik az élet”), melyeket egy nagyon hosszú, akármilyen hosszú élet sem tudna valóra váltani. Ami eliramlik, leperreg, nem adhat beteljesülést.

*

Tökéletes *emberképet*, embereszmét, s annak tartozékaiként erkölcsant kialakítani csak egy jól kialakított – észből, Hitből – isteneszme alapján lehet (Isten mint teljes létok és teljes cél...).

Az ember mindenestüli Istentől és Istenhez valóságától eltekintő minden emberkép és erkölcs(tan) szükségszerűen csonka és szilárd támpont nélkül „lebeg”.

*

A *nemek* viszonyában az egyik *test* – sőt, az immár merőben csak testnek tekintett ember maga is – a másik számára jobbára csak ajzó- vagy kábítószernak számít. És nincsenek(?), akik e minden politikai vagy nemzetiségi elnyomásnál szégyenletesebb lealacsonyítás, lealázás ellen meghirdetnék és megvívnák a minden fegyveres szabadságharcnál fontosabb és nagyszerűbb szabadságharcot.

*

A *szerelmes* fontos, jelentős, szinte mindene szeretne lenni szeretettjének. De ebben is önmagát keresi végsőképp: keresi önmagának mint olyan nagyságnak, kiválóságnak a felemelő megélését, aki a mindene tud lenni valakinek.

*

Mindenegy emberélet egy páratlan változata az Istenhez való emberviszonynak, ama viszony milyenségének és alakulásának.

*

A legmeghittebb szeretetközösségben is az ember a maga legbensőbb voltát féltékeny közölhetetlenséggel mindig visszatartja magának.

Ez alól csak *egy* kivétel lehetséges a mostani jelenben.

*

Magadért tégy mindig mindent! De ne csak azért a tested határain belül élő kis-magadért, hanem azért a nagy, teljes magadért, aki az azonosító szeretet által *egy* lehet – vagy már lett is – az egész emberiséggel! Ama szédítően széleskörű nagy egész határain belül élőnek érezd magadat! Akármi, jó vagy rossz történik bárhol, azt veled magaddal történtnek érezd és éld meg!

*

Óriási erőfeszítések folynak világszerte a tapasztalati élet békét és jólétet biztosító rendezése érdekében.

De ha nincs elérhetően adott végleges *teljes élet*, akkor mi különbség van ama rendezés sikere és esetleges elmaradása közt?

Az, hogy az előbbi esetben békés jólétben mehet végbe alásiklásunk az értelmetlen örök Semmibe.

*

Gyarapítsd élethossziglan a dicsőséget Legmegérdemlőbb *dicsőségét*! És az iránta való elragadtatott szeretetből gyarapítsd! Gyarapítsd szüntelen fáradozással úgy, hogy az Ő teljessége részességeiként mennél több jót – anyagiakat, szellemieket, erkölcsieket – hozol létre, "termelsz ki" az ember alatti és főként az emberi világban!

Mert ez az, ami megdicsőíti Őt – teljessége gazdagságtartalmának megannyi kifejezéseként. Van-e ennél magasztosabb, és számodra is dicsőségesebb életfeladat?! És egyben hasznosabb is magad és mások számára!

*

Igazán igazi csak az a *kultúra*, amelyik arra irányul, hogy mindazzal amit termel és nyújt, felébressze vagy elmélyítse az emberben az elsőrendűen szellemi természetének a tudatát, és ugyanakkor hathatósan hangolja is őt az abból eredő felsőbb rendeltetésének és cselekvési normáinak a következetes vállalására.

*

A kereszténységgel kapcsolatba jutott társadalom nagy része közömbös maradt iránta, vagy hathatósan akadályozta is a befolyását. Amikor pedig ennek következtében a várható jó hatások elmaradtak, elégtelenséggel vagy csöddel is vádolta a kereszténységet.

*

A kísélet és a történelem mozgásainak hajtóereje az ember, e „testes” szellem potenciájának (képességének), mely a tapasztalati világban a leghatalmasabb, ellenállhatatlan erejű irányulása a maga mennél teljesebb ténylegesülése (aktuálódása) felé. Ez az irányulás valós vagy vélt értékű célok felé tör, s azokon keresztül egy végső *egyhez*, amelyekhez felfejlődve, felnöve éli meg az ember a maga személyi kiválóságát, éli meg egy bizonyos megdicsőülési élményben.

*

A jelenvilági, a tapasztalati élet változatos *bajai* mind alkalmasak arra, és a gondviselés szándéka szerint arra is valók, hogy felébresszék és növeljék a vágyat a bajtalan Teljes Élet után. S mennél inkább oda, abba helyezi át az ember a vágyai súlypontját, annál kevesebb bajt fog okozni magának és másoknak e lenti életben, a mégis adódókat pedig annál nagyobb lelki erővel viseli el.

Akik viszont nem annak a legvalóságosabb jellegű égi célnak a vágyában élik – bajt nem okozva, bajt elviselve – ezt az életet, azok a vágyaik és képzeletük alkotta „festett egekbe” rögzítik életcéljukat, hiába várva onnan erőt.

*

„Nézd a világot: annyi milliója”, akik egész életükben mást sem tesznek, mint csak kapcsolatokat építenek ki – ilyeneket, olyanokat –, hogy a lét bizonytalanságainak, ingatagságainak mindent magával ragadó sodrában a szilárdság, a biztosítottság legalább némi érzetében élhessenek, mint az egymásba kapaszkodók a zuhanó gépen, a süllyedő hajón.

*

A hívő ember keresztény *életélményéhez* tartozik annak a boldogító, fennkölt megélése is, hogy az egész teremtett mindenség személy szerint őérte, az ő szolgálatára, vagyis az ő célba segítésére, célba juttatására lett teremtve s van fenntartva és működtetve. E folyamatos nekiajándékozás tudatában nem győz *hálát* adni az Ajándékozónak a mindenségért.

S ha már a hálánál vagyunk, hálát adhat ő mindazért a jóért is, amit bárki más kap. Az mind az övé is. Egyrészt azért, mivel ő szeretetben *egy* mindenkivel, s másrészt, az egybetartozás alapján az, ami az egyik tag java, az mindenki másé is.

*

„Éld a rossz világot”! – de úgy, hogy rosszasága ne akadályozzon, hanem még segítsen is törekvésedben a Cél felé, melynek elérése nélkül mit sem érne, ha a világ nem rossz, hanem jó volna. És akkor éled *úgy* a rossz világot, ha mindent megteszel rosszasága ellen, s közben keresztény módon viseled azt, ami abból a rosszaságból elháríthatatlanul megmarad. Így élve, a rossz is szolgálatodra van. Sajátos módon megtermi – nem az ő, hanem a te jóvoltodból – a megteremni rendelt igazi virágait: *Les Fleurs du Mal*-t.

*

Szeretetes és imádságos vágyad legyen, hogy minden, amit a *Pápa* tanít, tesz, rendel, ne csak jó, helyes legyen, hanem a kegyelem hatékonyságától kísértén a Test Célba-emelkedését is eredményezze.